

Grundlæggende undervisningsmateriale

- til inspiration

Omsorgsarbejdet med ældre i leve- og bomiljøer

44784

Udviklet af:

Lise Gerd Larsen, Anni O. Wichmann og Marianne Elbrønd
Social- og sundhedskolerne i Nykøbing F. og Ringkøbing amt

Omsorgsarbejdet med ældre i leve- og bomiljøer

Grundlæggende undervisningsmateriale

---

1. Uddannelsesmålets sammenhæng til FKB/TAK

Omsorgsarbejde med ældre i leve- og bomiljø

Optaget i FKB 2692 Omsorg, sygepleje og pædagogisk arbejde
FKB'en findes i sin helhed på Undervisningsministeriets hjemmeside for arbejds-
markedsuddannelser: <http://2004.efteruddannelse.dk>

Uddannelsesmålet er relevant for nogle af målgrupperne i FKB'en, primært personale, der arbejder i primær sektor. Kompetenceudviklingen har fokus på følgende jobområder: plejehjem, plejecentre, hjemmeplejen og integrerede ordninger, der har eller skal til at arbejde i leve- og bomiljøer. På længere sig vil det socialpsykiatriske område sandsynligvis kunne inkluderes, da strukturkommissionens arbejde peger på en organisering af dette område i kommunalt regi.

Arbejdsfunktioner

Olivenhaven, Mellemtoft, Holmegård....

Navnene dækker over leve- og bomiljøer til svækkede ældre. Denne nye boform, der på væsentlige punkter adskiller sig fra de traditionelle plejehjem, blomstrer frem overalt. Nogle steder er der tale om nybyggeri. Andre steder er der tale om at gamle plejehjem renoveres og ombygges.

En ting er at ændre de fysiske rammer således at de ældre får rummelige private boliger i tæt tilknytning til sociale miljøer og med hjælp indenfor rækkevidde. En anden ting er at skabe mulighed for at gamle, svækkede mennesker i de nye rammer kan skabe sig en hverdag med mening i.

Hvis ideerne bag leve- og bomiljøer skal realiseres må der lægges afstand til mere traditionelle former for pleje- og omsorgsorienteret praksis. Det er ikke længere tilstrækkeligt at medarbejdere orienterer sig mod pleje af kroppen, praktisk hjælp til husførelse og omsorg for den enkelte. Der er brug for en grundlæggende anderledes faglighed som også orienterer sig mod det sociale liv, som er så vigtig en del af alle menneskers liv. Udfordringen består i at få udviklet en arbejdskultur, hvor gamle menneskers liv – alene og sammen med andre - og ikke deres svækkelse, deres problemer og deres sygdomme, er i fokus. I en sådan livsorienteret praksis anskues mennesker som unikke, selvstændige individer med en unik tilværelse. Der er inspiration at hente i f.eks. relationsarbejde, socialpædagogiske principper og hverdagslivsteori.

At arbejde i leve- og bomiljøer stiller nye og ændrede krav til personalet både med

---

Omsorgsarbejdet med ældre i leve- og bomiljøer

Grundlæggende undervisningsmateriale

---

hensyn til faglighed og personlige kompetencer. Uddannelsesmålene i denne arbejdsmarkedsuddannelse vil medvirke til at øge personalets kompetencer på disse områder.

Uddannelsesmålene er relateret til flere af de tilhørende arbejdsmarkedsrelevante kompetencer (TAK'er):

1. Medarbejderne har viden om og handler ud fra de lovmæssige rammer, som præciserer deres egne og borgernes rettigheder og pligter.
2. Med borgerens samtykke igangsættes aktiviteter, der udfordrer det enkelte menneske og giver det mulighed for at tilegne sig kommunikative, sociale, kreative og praktiske færdigheder. Der arbejdes med et aktiverende sigte med henblik på at kunne forbedre den enkeltes sociale og personlige funktion.
3. Samarbejdet med borgeren, de pårørende og andre faggrupper foregår i en ligeværdig kommunikation med baggrund i viden om mellem menneskelige relationer.
4. Medarbejderne kan identificere dilemmaer og modsætninger i samarbejdet og medvirker til at opbygge en samarbejdskultur, der bygger på respekt for de involverede parter holdninger, roller og opgaver.

TAK 1) Medarbejderne har viden om og handler ud fra de lovmæssige rammer, som præciserer deres egne og borgernes rettigheder og pligter.

Deltageren skal have indsigt i udviklingen fra institution til leve- og bomiljø, så de får forståelse for forandringerne i arbejdskulturen og de nye sammenhænge, som definerer personalets rolle og skiftet i den arbejdsmæssige identitet i leve- og bomiljøer.

Kommunerne organiserer arbejdet i leve- bomiljøer meget forskelligt, og den enkelte deltager må gøre sig bekendt med, hvorledes opgave-, ansvars- og kompetencefordelingen er i egen organisation.

Konkret information om love og regler – og drøftelse af praksis og evt. dilemmaer i det daglige arbejde er nødvendigt – ligesom rutiner for udveksling af oplysninger skal synliggøres og gøres til genstand for selvansagelse og refleksion.

TAK 2) Med borgerens samtykke igangsættes aktiviteter, der udfordrer det enkelte menneske og giver det mulighed for at tilegne sig kommunikative, sociale, kreative og praktiske færdigheder.

Der arbejdes med et aktiverende sigte med henblik på at kunne forbedre den enkeltes sociale og personlige funktion.

Deltagerne skal have forståelse for at der er forskel på at støtte andre mennesker ved at yde dem kompensatorisk hjælp for det de ikke selv kan og så at yde dem en form for støtte, der tager sigte på at få opbygget, genopbygget eller vedligeholdt

Omsorgsarbejdet med ældre i leve- og bomiljøer

Grundlæggende undervisningsmateriale

menneskers egne ressourcer. Som afsæt for at udvikle en livsorienteret praksis, hvor indsatsen retter sig mod at støtte mennesker i at skabe sig et så meningsfyldt og socialt givende liv som muligt, kan der med fordel skeles til det socialpædagogiske område. Socialpædagogisk praksis omfatter forskellige former for handlinger, samværsformer og idealer som hjælper mennesker med dels at få opbygget, genopbygget og vedligeholdt centrale ressourcer såsom identitet, mening og solidaritet og dels at blive integreret i sociale fællesskaber. En livsorienteret praksis i leve- og bomiljøssammenhænge tager sigte på at styrke beboernes mulighed for at mestre hverdagen i den private bolig, i naboskabet og i andre sociale sammenhænge udenfor boligen. Beboerne skal mødes med passende udfordringer – ikke for store og ikke for små. For at oparbejde fornemmelse for, hvilke udfordringer og hvilket mod- og medspil fra medarbejderside, der giver mening for konkrete beboere er det relevant at opøve kompetencer i refleksion, og styrke deltagerens evne til at se på egen praksis. Herunder ikke mindst deres eget bidrag til situationer.

Det kan endvidere være relevant at introducere deltagerne til ressource- og værdibegreber, og grundlæggende viden om hverdagslivets betydning. Et sådan vidensgrundlag kan være med til at danne ramme for det værdsættende, anerkendende og aktiverende arbejde.

TAK 3) Samarbejdet med borgeren, de pårørende og andre faggrupper foregår i en ligeværdig kommunikation med baggrund i viden om mellemmenneskelige relationer.

Deltageren skal have forståelse for, at det at indgå i relationer til andre uundgåeligt indebærer nogle sproglige udfordringer idet mennesker ser og opfatter verden på hver deres måde. Det er i den forbindelse relevant at gennemføre øvelser der udfordrer deltagerens evne til at sprogliggøre oplevelser og tanker idet sprogliggørelse hjælper os med at tænke med på hinandens tanker. De pårørendes og de frivilliges engagement i leve- bomiljøer er et værdifuldt og betydningsfuldt bidrag til borgerens livskvalitet, og samarbejdet med og den sproglige udveksling med dem skal indgå, som en naturlig del i det daglige arbejde. Den anerkendende og værdsættende samtalemodel og arbejdsmetode giver et godt afsæt for skabelse af en ligeværdig kommunikation, og for at skabe positiv forandring og udvikling

TAK 4) Medarbejderne kan identificere dilemmaer og modsætninger i samarbejdet og medvirker til at opbygge en samarbejdskultur, der bygger på respekt for de involverede parters holdninger, roller og opgaver.

Deltagerne skal have indsigt i, at de skal kunne tage del i konkrete beboernes helt særlige hverdagsliv samtidig med, at de holder sig for øje at de er systemrepræsentanter. Relevant er det at kaste lys over hvor deltagerne er placeret i forhold i det samlede hjælpesystem og hvilke beføjelser, roller og opgaver, der knytter sig til deres egen og andres position i de lokale sammenhænge, de nu engang arbejder i. Gennem praksisnære øvelser kan deltagerne f.eks. udfordres i forhold til selv at

Omsorgsarbejdet med ældre i leve- og bomiljøer

Grundlæggende undervisningsmateriale

udforske hhv. tilværelsessiden og arbejdspraksissiden. Deltagerne vil med afsæt i egne erfaringer ofte selv kunne komme med gode eksempler på, hvilke mulige dilemmaer og modsætninger, der f.eks. kan opstå i dagligdagen når velfærdssystemets hjælpere tager del i menneskers tilværelse.

Deltagerforudsætninger

Deltagernes faglige forudsætninger i forhold til uddannelsesområdet vil være afhængige af arbejdsorganiseringen på den enkelte arbejdsplads, og hvor langt arbejdspladsen er i omorganiseringen af deres interne struktur. Det betyder at ansvar og kompetence kan være forskellige i forhold de konkrete arbejdsopgaver, som deltagerne løser i dagligdagen. Men under alle omstændigheder er der her tale om at indføre og handlingsomsætte en ny arbejdsmetode, som alle skal tilegne sig og have mulighed for at se på og arbejde med.

Det tværfaglige samarbejde omkring borgeren, der bor eller skal til at bo i levebomiljøer, er fremherskende på alle kommunale arbejdspladser. Typiske faggrupper og/eller samarbejdspartnere i forhold til at arbejde i og med leve- bomiljøer er social- og sundhedshjælpere, plejehjemsassistenter, social- og sundhedsassistenter sygeplejersker, pædagoger, køkkenassistenter og terapeutiske personale – og ikke at forglemme pårørende og frivillige organisationer.

Struktur

Forud for dette kursus vil det være en fordel, hvis deltageren har gennemført: ”Medarbejderens ressourcer og virksomheden”. Efter kurset kan følgende anbefales: ”Samspil og relationer i pædagogisk arbejde”, ”Arbejde med svage ældre”, ”Omsorg for personer med demens” og ”Samarbejde med ældre om sunde kostvaner”.

2. Ideer til tilrettelæggelse

Temaer

Uddannelsesmål:

- Deltageren kan oversætte de lokalt besluttede rammer for arbejdet i levebomiljøerne med viden om udviklingen i ældreomsorgen og det lovmæssige grundlag derfor.

-Deltageren kan skabe et hverdagsliv sammen med beboerne med baggrund i beboernes livshistorie.

Omsorgsarbejdet med ældre i leve- og bomiljøer

Grundlæggende undervisningsmateriale

- *Deltageren kan medvirke til, at aktiviteter i og uden for leve- og bomiljøerne bliver tilpasset beboernes muligheder og behov.*
- *Deltageren kan støtte beboernes mestringsevne og anvende anerkendende og værdsættende arbejdsmetoder i forhold til beboerne, deres pårørende og andre samarbejdspartnere.*

Den konkrete tilrettelæggelse af dette kursusforløb vil være stærkt afhængig af sammensætningen af kursister og deres aktuelle arbejdsbetingelser og forudsætninger.

Hvis deltagerne kommer fra samme arbejdsplads og derfor har et fælles afsæt i en konkret arbejdsmæssig praksis, foreligger der en oplagt mulighed for at involvere praksisrepræsentanter i en del af planlægningsarbejdet, således at kursets indhold, form og forløb nøje tones ind og afpasses efter de omstændigheder, rammer og problemstillinger, der tegner sig i den lokale praksissammenhæng.

Hvis et arbejdssted og en personalegruppe er i en forberedelsesfase forud for overgang til leve- og bomiljø er udgangspunktet naturligvis et andet end hvis det drejer sig om en personalegruppe, der allerede er i fuld gang med at arbejde i en leve- og bomiljøsammenhæng.

I det første tilfælde skal der i personalegruppen skabes en første fælles forståelse af hvad det indebærer at omstille sig fra et traditionelt plejehjemsmiljø til et leve- og bomiljø.

I det andet tilfælde har personalet allerede en konkret dagligdags praksis som fælles referenceramme og konkrete erfaringer som der kan tages afsæt i kursusammenhænge.

Hvis deltagerne kommer fra forskellige kommuner og arbejdspladser og derfor har meget forskellige udgangspunkter for at deltage i kurset kan det være relevant forud for kurset eller som indledning til kurset at foretage en afdækning af deltagerne respektive arbejdsbetingelser og personbundne forudsætninger. Eventuelt kan sådanne oplysninger indhentes via spørgeskema som sendes til deltagerne forud for kursusstart eller også kan afdækningen, der også tjener til at deltagerne lærer hinanden at kende, foregå på selve kurset.

Med afsæt i en fornemmelse af deltageres arbejdsbetingelser og forudsætninger handler det for underviserens vedkommende om at udvælge og disponere relevant stof, som der skal arbejdes med i løbet af fire dage.

Det helt gennemgående tema i undervisningens tilrettelæggelse foreslår vi skal have udgangspunkt i det anerkendende og værdsættende teoribegreb, der er en strømning indenfor den systemiske socialkonstruktionisme. Begrundelsen er at det er vigtigt for deltagerne at forstå, at deres tidligere arbejde ikke har været "forkert", og at den anerkendende metode giver positiv energi og er befordrende for den forandringsproces og kulturændring, personalet skal gennemføre, både per-

---

Omsorgsarbejdet med ældre i leve- og bomiljøer

Grundlæggende undervisningsmateriale

---

sonligt og i fællesskabet.

Et andet begreb, der skal introduceres er socialpædagogiske metode, som er en mere helhedsorienteret måde at samarbejde med borgeren på. Der sættes fokus på det følelsesmæssig, aktive og sociale liv, således at pleje- omsorgsmodellen trænges i baggrunden til fordel for et livsorienteret syn, og det fordrer nye kompetencer hos personalet.

I dette oplæg opereres med fem temaer, der hver især indeholder nogle pointer, som vi synes er relevante, når det handler om udvikling af attraktive leve- og bomiljøer.

- Tema 1: Den værdsættende og anerkendende metode
- Tema 2: Rammerne for leve og bomiljøer
- Tema 2: Livet i fokus
- Tema 3: Den gode stund - samværsstunder
- Tema 4: Samarbejde

Tema 1: Den værdsættende og anerkendende metode

Værdsættende samtale er en filosofi om den menneskelige erkendelse og en teori om, hvordan menneskelige fællesskaber fungerer. Det er en metode til at skabe udviklingsprocesser og er bl.a. kendetegnet ved at være undersøgende. Man stiller spørgsmål om styrker, muligheder og håb. Værdsættende samtale udfordrer vores måde at forstå verden på og derfor også vores traditionelle ledelses- og organisationsformer. En af de ting som kendetegner processer, der hviler på et værdsættende teoretisk grundlag, er at der skabes forbindelseslinier mellem fortid, nutid og fremtid. I Værdsættende samtale lægges der vægt på: Kontinuitet og sammenhæng. På at skabe forbindelser mellem det gamle og det nye. På at finde frem til det som repræsenterer organisationens vitalitet og livskraft, dvs. dens bedste kvaliteter.

Ved at bruge denne tilgang i undervisningen sendes deltagerne på opdagelsesrejse i deres egen praksis. De opfordres til at gå på jagt efter det bæredygtige i forhold til fremtidige opgaver. Det giver en positiv og fremadrettet energi og bringer lys og håb i forestillingen om fremtiden. Som underviser og deltager slipper man for at dvæle ved fiasko, og deltagerne ser på fremtiden på en mere undersøgende og fordomsfri måde.

Til en kort introduktion til metoden er der masser af inspiration at hente på websitet: www.harbohus.dk , ligesom der er god inspiration i bøgerne, som Charlotte

Strandgård har udgivet om Værdsættende Samtale, se litteraturlisten.

Tema 2: Rammerne for leve og bomiljøer

Før der på kurset mere konkret sættes fokus på hverdagsliv og arbejdspraksis i leve- og bomiljøsammenhænge er det med afsæt i den første målformulering relevant at få skabt en fælles forståelse af begrebet og fænomenet leve- og bomiljø. Deltagerne kan aktivt inddrages i udforskningen af fænomen og begreb ved f.eks. at overveje følgende. Hvor skal de vende blikket hen i dagligdagen for at få øje på noget, der kan betegnes som et leve- og bomiljø? På hvilken måde skiller det de ser sig ud fra andre boformer og måder at leve livet på? Er det muligt at opremse nogle karakteristika, der synes at knytte sig til det generelle begreb "Leve- og bomiljø". Begrundelsen for at bruge tid på en sådan fælles udforskning af et fænomen og et begreb er blandt andet, at det giver lejlighed til at understrege at mennesker, der skal samarbejde om en fælles sag er stærkt afhængige af at kunne skabe fælles begreber og en fælles forståelse gennem dialog. Dette er en grundtanke som der også vil blive refereret til senere i kurset når der f.eks. skal arbejdes med personalets indsats i leve- og bomiljøsammenhænge. (jf. Hjorth-Hansen 2002, kap.11 "Et vanskeligt opgør med de faglige rutiner").

Efter den indledende begrebsafklaring indplaceres leve- og bomiljøfænomenet i en større historisk og socialpolitisk sammenhæng. F.eks. kan der gives et rids af den historiske udvikling fra fattiggård over alderdomshjem, plejehjem, ældrebolig og til plejebolig og leve- og bomiljø mens der undervejs i fortællingen stilles skarpt på personalets skiftende opgaver, roller og funktioner. Relevant vil det være at lave koblinger til den måde som plejebolig- og leve- og bomiljøtanken forvaltes på i deltagerens hjemkommune og på hjemarbejdspladsen. Med afsæt i oplæg og erfaringer kan der med henblik på den videre strukturering af stoffet ske en indkredsning af de særlige udfordringer som deltagerne og dermed personale i konkrete leve- og bomiljøer står overfor.

Tema 3: Livet i fokus

Tilværelsessiden synliggøres:

Et leve- og bomiljø er både en arbejdsplads og et hjem og et sted gamle mennesker lever. Medarbejdere skal kunne deltage i hhv. arbejdspraksissammenhænge og tilværelsessammenhænge (Jvf. Elbrønd, 2005b). I det daglige vil de to sammenhænge ofte glide sammen men der kan være en pointe i at tænke og tale om de to sider for sig, således, at der kan tages behørigt hensyn til begge sider i dagligdagen. Der vil altid være en risiko for at en af siderne får 'overtaget'.

Kastes et blik på historien vil der kunne indhentes mange og grelle eksempler på

Omsorgsarbejdet med ældre i leve- og bomiljøer

Grundlæggende undervisningsmateriale

at gamle, syge eller handicappede mennesker er blevet underlagt regler og procedurer, som de kun havde ringe eller ingen indflydelse på.

Meget har ændret sig men også i dag ligger der en udfordring for medarbejdere indenfor ældreområdet i at flytte fokus fra arbejdspraksis til det hverdagsliv som svage gamle mennesker har levet og stadig sætter pris på at leve. (Elbrønd, 2005a) For at få fokus rettet mod de særlige liv, som det enkelte menneske lever og har levet, kan deltagerne gennem forskellige øvelser og samtaleark, som f.eks. illustrerer de tre historier eller visualiserer det levede liv i tid og rum (Elbrønd, 2005c), udfordres til at få øje på upåagtede sider ved deres eget og andres hverdagsliv.

I relation til livet i et leve- og bomiljø er det relevant at være opmærksom på at livet udspiller sig indenfor forskellige livsdomæner – den private bolig, naboskabet og det øvrige fællesskab (jf. Hjorth- Hansen, 2002) og at forskellige mennesker knytter forskellige betydninger til den perlerække af stunder med indbyggede gøremål, der ligger spredt ud over helt almindelige dage?

Hvis kurset gennemføres som splitkursus er der mulighed for at deltagerne med afsæt i de omtalte samtaleark samt en anerkendende og værdsættende metode, kan gennemføre samtaler med beboere på hjemarbejdspladsen om livets gang indenfor og udenfor hjemmet. I bedste fald giver sådanne livsorienterede samtaler medarbejdere mulighed for at komme på sporet af, hvad der helt konkret kendetegner en god dag eller en god stund for fru Rank, hr. Jensen eller Marie.

I et leve- og bomiljø handler en central udfordring for personalet om at værne om beboernes indflydelse på og ret til at bestemme over eget liv. En belysning af begreber som selvbestemmelse, medbestemmelse og brugerindflydelse er relevant i den forbindelse (Jensen, 2004)

Tema 4: Den gode stund - samværsstunder

Ud fra en antagelse om at tiden er det stof som livet består af og at en central opgave for personalet derfor består i at værne om beboernes tid det, kan det være relevant at kaste lys over særlige stunder såsom f.eks. Den gode stund, samværsstunder eller måltider.

I forhold til arbejdet med dette tema kan inspiration hentes flere steder fra.

Det kan være relevant at arbejde med aktivitetsbegrebet og aktiviteters forskellige kvaliteter. En konkret opgave kan gå ud på spotte og planlægge en god stund i forhold til en konkret beboer.

Det er relevant at vende blikket mod det socialpædagogiske område og få belyst hvad socialpædagogik er, samt hvilke nøglebegreber, der er i spil indenfor det socialpædagogiske område. Med afsæt i en grundlæggende indsigt i socialpædagogisk tænkning og arbejdspraksis kan opmærksomheden igen rettes mod liv og arbejdspraksis i leve- og bomiljøsammenhænge. Kan samværsituationer f.eks. måltider kvalificeres med afsæt i socialpædagogiske principper? Deltagernes evne til

Omsorgsarbejdet med ældre i leve- og bomiljøer

Grundlæggende undervisningsmateriale

---

at tænke socialpædagogisk kan udfordres med konkrete øvelser.

Tema 5: Samarbejde

Samarbejde i dagligdagen:

- Med beboeren
- Indbyrdes med hinanden
- Tværfagligt
- Med pårørende
- Med frivillige

Fælles for samarbejdet:

Samarbejde i det værdsættende perspektiv: Anerkendende og værdsættende metoder.

Samarbejde er betinget af kommunikation og engagement. Det gør mennesker med forskellige interesser i stand til at skabe noget sammen. Og det gør mennesker og grupper i stand til at fastholde deres individuelle identiteter samtidigt med at de tilslutter sig et fælles mål.

Indledende spørgsmål til deltagerne: Hvornår har du oplevet en følelse af overraskelse eller henrykkelse, fordi samarbejdet overgik dine forventninger? Fortæl en historie om det. Hvem deltog? Hvad værdsatte du mest ved dig selv og andre? Gå sammen to og to, som partnere og notér den andens historie ned i korte træk. – Gå derefter sammen fire og fire og fortæl den andens historie til de tre andre. – Vælg en af de fire historier til fremlæggelse i plenum. – Pointen i dette er, at der formidles gode eksempler på samarbejder, der har fungeret og det vil være med til at skabe liv og energi i forhold til forestillinger om fremtiden.

Områder, som deltageren indbydes til at tænke det gode samarbejde i:

- Med beboeren - Indbyrdes med hinanden - Tværfagligt - Med pårørende - Med frivillige

Samarbejde – en 3 klang med mislyd (Samarbejde mellem plejehjemsbeboere, pårørende og personale, 3 hæfter : Antologi, Litteraturstudie og Interviewstudie fra Videnscenter på Ældreområdet 2005).

Arbejde med forventninger til samarbejde, kendskab til omsorgstyper, og en erkendelse af at pårørendes deltagelse i livet i leve- og bomiljøet ændrer sig fra at være besøgende til at være en aktiv deltager, der kan være med til at fastholde beboerens identitet og unikke status. Det vil kræve en fælles afklaring af holdninger og forventninger til hinanden i det fremtidige samarbejde. De tre hæfter, der er

Omsorgsarbejdet med ældre i leve- og bomiljøer

Grundlæggende undervisningsmateriale

udgivet af Videnscenter på Ældreområdet kan give god inspiration til dette arbejde.

Hvilke håb og forventninger kunne der ligge som udfordringer til personalet i leve- og bomiljøer. – En øvelse i at tænke positivt fremad ved at tage udgangspunkt i de positive erfaringer fra tidligere vellykkede samarbejdsrelationer, som nævnt ovenfor.

3. Opgaver og undervisningsmaterialer

For at lette overgangen fra en traditionel plejehjems kultur til en leve- og bomiljø kultur, kan det være formålstjenligt at lade organisatoriske og arbejdsmæssige ændringer tage udgangspunkt i forhold ved den nuværende daglige praksis der fungerer allerbedst.

I den forbindelse er konstrueret en oprydningsovelse, hvor kursisterne anspores til at forestille sig, at de nu står overfor den helt store forårsoprydningsopgave. Tre store illustrationer af kasser sættes op på væggen. På den første kasse står: ”Vi skal ikke” og heri skal puttes den arbejdspraksis som ikke skal med over i et leve- og bomiljø. På den anden kasse står: ”Vi skal stadig” og heri skal puttes den arbejdspraksis som personalet er stolt over og tilfreds med. På den tredje kasse står: ”Vi skal desuden” og heri skal puttes den arbejdspraksis som endnu ikke praktiseres men som synes at være ønskværdig fremover. Den konkrete instruktion til øvelsen lyder som følger:

- Gå sammen to og to. Forestil jer, at I kravler op på taget og kigger ned på jer selv og jeres kolleger en helt almindelig arbejdsdag – som den udspiller sig nu eller i fremtiden.....
- Brug 10 minutter hver for sig til at få øje på situationer, som fortjener at blive placeret i de forskellige kasser.
- Fasthold dine tanker på gule ved hjælp af stikord.
- Start med at komme på sporet af indhold til kasse nr. 2 og koncentrer jer om den arbejdsindsats du er stolt over, som gør dig glad, som giver dig energi mv.
- Gå sammen to og to. Ud fra stikordene på de gule sedler fortæller I historier – konkrete selvoplevede episoder, der levendegør stikordene.
- Udvælg en historie fra hver kasse.
- Alle samles og vi putter historier i kasserne og udforsker om der er sammenfald i vores forståelse af, hvad vi som personalegruppe skal og ikke skal....

Omsorgsarbejdet med ældre i leve- og bomiljøer

Grundlæggende undervisningsmateriale

Helt i tråd med en anerkendende og værdsættende strategi handler øvelsen om at værdsætte det bedste af fortiden og tage det med ind i fremtiden.

4. Litteraturliste mv.

Borresen, Mette og Helle Krog Hansen, Lis-Emma Trangbæk. Socialpædagogik & demens – det vanskelige omsorgsarbejde. Styrelsen for social service. 2 udgave 1 oplag.

Bundgaard, K.M. (2005) En vigtig bid af hverdagen. Måltider i et leve- og bomiljø. Gerontologi, nr. 1

Dalsgaard, Charlotte, Tine Meisner og Kaj Voetmann (red.) ; Forvandling : værdsættende samtale i teori og praksis / oversættelse: Dorte Herholdt Silver, 1. udgave, 4. oplag. Psykologisk Forlag, 2005.

Dalsgaard, Charlotte, Tine Meisner og Kaj Voetmann (red.)Værdsat : værdsættende samtale i praksis / ; oversættelse: Dorte Herholdt Silver, 1. udgave, 2. oplag. Psykologisk Forlag, 2003.

Dynamikken i praksis. Lokalcenter Hjortshøj. Krebs & Co. 1 oplag maj 2004.

Den grundlæggende socialfaglige indsats. Lokalcenter Hjortshøj. Krebs & Co. 1 oplag maj 2004.

Den vanskelige socialfaglige indsats. Lokalcenter Hjortshøj. Krebs & Co. 1 oplag maj 2004.

Den socialfaglige metode. Lokalcenter Hjortshøj. Krebs & Co. 1 oplag maj 2004.

Elbrønd; Marianne (2005a) Hverdagsliv til arbejdsbrug. Samlet formidling af VEGA-netværkets erfaringer. Et netbaseret publikation der er tilgængelig på adressen: <http://www.ceps.suite.dk/vega.html>

Elbrønd; Marianne (2005b) Introduktion til social- og sundhedshjælperfaget. I: Lene Wolf (red) Lærebog for social- og sundhedshjælperne. København: Munksgaard.

Elbrønd, Marianne (2005c) Kultur og værdier. I: Lene Wolf (red). Lærebog for social- og sundhedshjælperne. København: Munksgaard.

Omsorgsarbejdet med ældre i leve- og bomiljøer

Grundlæggende undervisningsmateriale

Elbrønd, Marianne (2001). At se hver dag i sammenhæng." Gerontologi & Samfund 17(1): 12-14.

Hjorth-Hansen, Jessy og Nielsen, Keld Anker (2002) Fra plejehjem til leve- og bomiljøer, Dafolo Forlag.

Indretningen af plejecentre – for svage ældre og mennesker med demens. Styrelsen for social service. 1. udgave 2004.

Jensen, Knud Erik (2004): Leve- og bomiljøer. Hellerup. Videnscenter på ældreområdet.

Samarbejde mellem plejehjemsbeboere, pårørende og personale – en treklang med mislyd? Videnscenter på ældreområdet 2005. (1. litteraturstudie, 2 antologi, 3 interviewstudie).

Styrkelse af hverdagslivet i leve – og bomiljøer./ Århus kommune magistratens 3. afdeling, Sundhed og omsorg.